

Uit de herinneringen van Generaal François Dumonceau

De (latere) generaal was 14 jaar oud toen hij voor het eerst in het Kamp van Zeist kwam. Jaren later heeft hij zijn herinneringen opgeschreven in een boek. Hieronder staat een stukje uit zijn boek.

'In 1804 was mijn vader enige tijd in Nederland, toen hij opperbevelhebber Marmont begeleidde op een inspectiereis. Ik reisde mee met mijn vader als artillerist (kanonnier, iemand die het kanon bedient). De inspectiereis voerde langs verschillende plaatsen in het land. Ik werd uiteindelijk naar Haarlem gestuurd omdat mijn vader ging kamperen in de omgeving van Utrecht. Na een tijdje vroeg hij mijn moeder, die ook mee was, mijn oom Frans en mij, om naar het kamp te komen; hij dacht dat wij dit wel graag zouden willen zien.

We vertrokken in de eerste dagen van augustus, reisden met een gehuurd rijtuig bespannen met vier paarden. De eerste avond overnachtten we in een herberg, waar we zachte kleine witte broodjes kregen, cadetjes genaamd. Die waren zeer smakelijk!

De tweede dag van de reis verliep zeer voorspoedig. In de namiddag kwamen we voorbij Amersfoort in zicht van het kamp van Zeist, dat te zien was vanaf de hoogten; een lange rij witte tenten glinsterde in de zon.

En wat een prachtig kamp was dat.

De officierstenten waren omringd door schaduwrijke bosjes met banken of ligstoelen op het grasveld, tuintjes versierd met bloemen, vazen of beeldjes, vijvers vol rode vissen en eenden, miniatuur boten en scheepjes en watervallen; ook waren er miniatuur kastelen en forten, perfect nagemaakt, met ophaalbruggen, omheiningen, gebouwen, zelfs de kanonnen en alles wat erbij hoort, allemaal in Zeist gekocht als speelgoed.

De dagelijkse werkzaamheden in het kamp waren altijd precies op tijd. De infanterie (de soldaten te voet) schoot op de schietschijf of voerde manoeuvres (dit zijn tactische oefeningen, exercities) uit. De cavalerie werkte op een andere plek. De artillerie oefende op hun schietterein. Ik ging daar graag kijken. Ze schoten heel zuiver en precies; je kon soldaten zien lopen voorbij de doelen, op zoek naar kanonskogels, en die maakten zich niet druk om door verdwaalde kogels geraakt te worden.

Zondags verzamelden alle troepen van de diverse onderdelen zich tegen negen uur in de ochtend in groot tenue (de mooie uniformen, speciaal voor parades e.d.) voor het kampfront, om door opperbevelhebber Marmont te worden geïnspecteerd. Het was zeer indrukwekkend om te zien, omdat ze met zovelen waren, en zo keurig stonden opgesteld, met die mooie, felgekleurde uniformen. Al gauw verscheen daar de opperbevelhebber (Marmont), in galop, gevolgd door de staf, ook allemaal in galop, met hun lange pluimen in allerlei kleuren; dat was een schitterend gezicht.

Nadat Marmont snel de hele linie van 20.000 manschappen was langsgereden, gingen ze allerlei oefeningen doen. Daarna kwamen we in de buurt van de Krakeling, waar de militaire bakkerijen waren; daar aten de mannen de lunch. Daarna werden er **weer oefeningen gedaan. Tegen drie uur 's middags was iedereen weer in het kamp.** De generaals, gevolgd door hun staf, volgden de opperbevelhebber tot bij zijn tent waar zij een groots diner hadden.

Een groot aantal mensen uit de omgeving, zowel deftige mensen als gewone, kwam elke ochtend naar het kamp om het schouwspel (de ochtend-inspectie met de oefeningen) bij te wonen en zij liepen dan de rest van de dag door het kamp om daar van alles te bekijken. Achter het kamp was een lange rij van kantines, uitspanningen en herbergen, waar ten slotte al die bezoekers naartoe gingen om er iets te eten en te drinken en waar zij de hele avond aan tafel bleven zitten, totdat de militairen zich terugtrokken; dit werd aangekondigd door een kanonsalvo. Deze samenkomsten waren altijd zeer feestelijk, opgevrolijkt door muzikanten en jongleurs.

Toen ik een jaar later weer in het kamp kwam, was het totaal veranderd. De tenten waren vervangen door op gras gebouwde barakken, bedekt met stro. Aan de rechterkant van het kamp was er een enorme vierkante met gras bedekte piramide, waar bovenop een houten obelisk stond, ongeveer 15 meter hoog. Aan de binnenkant van de obelisk was een trap naar de top, en daar kon je door de dakvensters genieten van een groots uitzicht. Ieder van de vier zijden was aan de onderkant voorzien van een grote stenen plaat, die verschillende inscripties bevatte. Ik kan me helaas niet meer herinneren wat er op stond, maar wel dat die in het midden was opgedragen aan keizer Napoleon.

Deze piramide was in weinige dagen in de voorgaande herfst gebouwd door de soldaten van het kamp. Zij hadden dit werk met zeer veel plezier gedaan, en de commandanten en generaals werkten met hen mee.

Toen ik bijna 25 jaar later weer op die plek kwam, was de piramide niet meer dan een vormloos bergje. De houten obelisk was weg. De grote stenen met inscripties zijn ook verdwenen; ik heb één stuk teruggevonden, staande tegen een hut in de **omgeving.'**

Bron: Mémoires du général comte François Dumonceau 1790-1811, publié d'après le manuscrit original par Jean Puraye, Brepolis-Bruxelles, 1958. Op de website van Historisch Austerlitz staat een vrije vertaling van een gedeelte van deel I, waarvan hier gebruik is gemaakt.